

Klass: Gastropoda (snäckor), **Ordning:** Neogastropoda, **Familj:** Mangeliidae, **Släkte:** *Propebela*, **Art:** *Propebela scalaris* (Møller, 1842) **Synonymer:** *Oenopota scalaris* (Møller, 1842)

Kännetecken

Propebela scalaris är en ganska stor högervriden snäcka, vars koniska skal blir högst 26 mm högt och knappt 12 mm i diameter. Svenska exemplar är dock vanligen under 20 mm långa. Skalet är vitt eller gråvitt, men unga exemplar har ett ganska tunt halvgenomskinligt skal. *O. scalaris* har ett ganska karaktäristiskt utseende, vilket dock delas med några andra arter. Skalets ca 7 vindlingar har nämligen en i regel tydligt avsatt s.k. subsutural zon, där vindlingarna är något snett tillplattade på ovansidan. Nedom denna subsuturala zon är vindlingarna istället jämnt välvda. Skalets skulptur består såväl av ett ganska stort antal små spiralgående åsar som ett mindre antal mycket tydliga tvärgående åsar. Antalet spiralgående åsar är 20–22 på kroppsvindlingen, och därefter blir åsarna allt färre per vindling. Embryonalskalets (det lilla skalet ”på toppen” av det stora) övre vindling är slät men på den nedre finns tre mycket tydliga spiralgående åsar. Skalöppningen är långsträckt oval, nedåt ändande i en förhållandevis kort och bred sifonkanal. Djuret bär ett skallock, operculum, vilket är huvudsakligen ovalt men tillspetsat i nederkanten. Av de arter som förekommer i svenska vatten är troligen *O. turricula* (Montagu, 1803) och *O. trevelliiana* (Turton, 1834) de som lättast kan förväxlas med *O. scalaris*. Den förstnämnda - en upp till 13 mm lång sandbottenlevande art, vilken vanligen förekommer mellan 20 och 200 meters djup - är mest lik och har samma typ av embryonalskal, men är något smalare (bredden drygt 40% av skalhöjden) och har högst 16 tvärgående åsar på kroppsvindlingen. Den andra arten har smalare subsuturala zoner, minst 20 tvärgående åsar på kroppsvindlingen och 12–15 svaga spiralgående åsar på embryonalskalets nedre del.

Utbredning och status

Arten är sällsynt förekommande i norra Bohuslän, där ett fåtal exemplar påträffats vid korallrev i Säckenområdet (yttre Singlefjorden). Dess utbredning längs Norges kust är på grund av tidigare sammanblandningar med andra arter något oviss, liksom utbredningsområdet i helhet, men den förekommer runt Bergen och sannolikt upp längs Norges hela fastlandskust. Den är dessutom påträffad vid Färöarna och sydvästra Grönland. Arten verkar i Bohuslän endast förekomma inom ett synnerligen begränsat område, och kan därmed vara sårbar. Områden med snarlika förhållanden är dock relativt vanliga i angränsande norska vatten, så en viss möjlighet till nyrekrytering därifrån kan finnas.

Ekologi

Arten lever på blandade bottenar (sannolikt gärna i anslutning till korallrev) mellan ca 80 och 300 meters djup. Såväl dess födobiologi som fortplantning är okända, men det är känt att andra, mer grunt levande arter av släktet har ett grävande jaktsätt och bland annat prederar på havsborstmaskar. Likaså vet man att dessa arter har frisimmande larver.

Hot

Det är i dagsläget okänt huruvida några direkta hot mot arten föreligger i våra vatten.

Åtgärder

Eftersom varken artens status eller eventuella hotsituation är klarlagd är det inte möjligt att föreslå några konkreta åtgärder. En ökad kunskap om dess förekomst och biologi är önskvärd.

Övrigt

Etymologi: Släktnamnet *Oenopota* (Mörch, 1852) härrör från de grekiska orden *oinos*, som betyder vinfärgad och *poterion*, som betyder dryckesbägare; *scala*, Lat., ”stege, trappa”; *-aris*, Lat., ”-samhörig.

Litteratur

- Bouchet, P. & Warén, A. 1980. Revision of the North-East Atlantic Bathyal and Abyssal Turridae (Mollusca, Gastropoda). *J. Moll. Stud. Suppl.* 8: 1–119
- Brattegard, T. & Holthe, T (eds.) 1997. Distribution of marine, benthic macro-organisms in Norway. Research Report for DN 1997-1. Directorate for Nature Management.
- Fretter, V. & Graham, A. 1985. The Prosobranch Molluscs of Britain and Denmark Part 8 – *Neogastropoda*. *J. Moll. Stud. Suppl.* 15: 435–556.
- Hubendick, B. & Warén, A. 1974. Småsnäckor från svenska västkusten. 6. Släktena *Emarginula*, *Lacuna*, *Natica*, *Philberita*, *Lora* m. fl. Göteborgs Naturhistoriska Mus. Årstryck 1974: 25–32.
- Lundberg, J. , Schander, C. & Stokland, Ö. 1996. A preliminary cladistic analysis of North Atlantic *Oenopota* Moerch, 1852 and *Propebela* Iredale, 1918 (Gastropoda: Conoidea). *J. Moll. Stud.* 62 (3): 289–298.
- Poppe, G. & Goto, Y. 1991. European Seashells. Vol. I. (Polyplacophora, Caudofoveata, Solenogastrea, Gastropoda). Verlag Christa Hemmen.
- Sars, G.O. 1878. Bidrag til kundskaben om Norges arktiske fauna. I. Mollusca regionis arcticae Norvegiae. Oversigt over de i Norges arktiske region forekommande bløddyr. Brøgger, Oslo.
- Stokland, Ø. 1981. Prosobranchgruppen *Bela* auct i Grønlandske og nordlige Nordøstatlantiske farvann. Cand. Scient. Thesis i Zoologi. Trondheims universitet.

Författare

Hans G. Hansson 2004. © ArtDatabanken, SLU 2005.